

ROZWOJ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Piątek, dnia 4 sierpnia 1922 roku

WIADOMOŚCI POLITYCZNE

Echa zająć w Krakowie.

(wp) W związku z wypadkami, które miały miejsce 31 lipca w Krakowie z racji zebrań Zw. Ludowo Narodowego, minister spraw wewnętrznych wydelegował inspektora policji państwowej z komendy głównej P.P. w celu stwierdzenia zachowania się i sprawności policji. (8)

Wojewoda lwowski.

(wp) Lwowski dziennik sionistyczny „Chwila” donosi, że wojewoda Grabowski zamierza opuścić stanowisko wojewody lwowskiego i przenieść się do trybunału administracyjnego w Warszawie. Stanowisko wojewody zająć ma b. radca dworu Schultis. (8)

Sprawa posła niemieckiego w Warszawie

(wp) Pismo berlińskie „Deutsche Fackel” przynosi wiadomość, że obecnemu posłowi niemieckiemu w Warszawie stawiano zarzuty, iż podczas swego pobytu na Kaukazie uprawiał nieczysty handel brylantami. Pismo to zaznacza, że pewne koła domagały się, aby Rauschera nie wysyłano do Warszawy, dopóki sprawa a nie zostanie dostatecznie wyjaśniona przez komisję śledczą.

Po dwóch miesiącach podało biuro prasowe niemieckiego ministerstwa spraw zagranicznych do wiadomości ogółu, że ani pan Rauscher sam ani jego żona nie posiadają brylantów i nigdy kosztownościami nie handlowali.

Pismo dodaje złośliwą uwagę i powiada: „Skoro tak utrzymuje pan Rauscher to za pewne będzie się to zgadzało”. (2)

Liga narodów o mniejszościach.

(wp.) Na porządku dziennym najbliższej sesji Rady Ligi Narodów, która zbierze się w Genewie w dn. 15 b. m. między innymi znajduje się sprawa mniejszości narodowych. (5)

Urlop ministra wojny.

(wp.) Minister wojny generał Kazimierz Sosnkowski z dniem 4 sierpnia rozpoczął urlop wypoczynkowy. (1)

Przyjazdy i wyjazdy.

(wp.) W związku z likwidacją przesilenia i koniecznością omówienia aktualnych spraw z dziedziny polityki zagranicznej, wezwani mają być do Warszawy niektórzy posłowie, w pierwszym rzędzie poseł polski w Londynie p. Władysław Wróblewski, poseł w Paryżu p. Zamoyski i poseł w Pradze czeskiej p. Erazm Piltz. (5)

(wp.) Minister zdrowia publicznego Dr. Chodźko wyjeżdża 11 b. m. do Genewy w celu wzięcia udziału w zorganizowanych przez Ligę Narodów naradach, w celu walki z epi demją. (5)

EXPOSÉ P. NOWAKA.

WARSZAWA 3 (PAT) Na dzisiejszym posiedzeniu Sejmu wygłosił p. Nowak ekspozycję, które podajemy w skróceniu:

Wysoki Sejmie! Mam zaszczyt przedstawić utworzony rząd. Sam ten wyraz oznacza, że zadaniem naszym jest rządzić państwem (!) co czynić będziemy, opierając się przytem na obowiązujących ustawach i uchwałach wysokiego Sejmu. Krótkie słowa: „Rząd i rządzić” pełne są treści i mieszczą w sobie to wszystko co musi być uczynione, aby zapewnić państwu ciągłość trwania i siłę, tak na zewnątrz, jak i na wewnątrz, zapewnienie ładu, porządku i dobrobytu. Byłoby rzeczą jałową zapuszczać się w szczegóły i słowa, tembardziej, że sztuka rządzenia polega na czynach, a nie słowach.

Wysiłek rządu musi być skierowany ku wydobyciu wszystkich środków, niezbędnych dla zaspokojenia konieczności państwowych przyczem rząd będzie się kierował pilną uwagą, aby śruba podatkowa nie nadwyręzała samych warsztatów pracy i nie osłabiła ich wydajności.

Rozwój naszego życia państwowego, który w pewnych dziedzinach jest świetny przez swój ścisły związek ze skarbem państwa i maszyną drukarską na podstawie zupełnie pewne. Dążeniem naszym będzie znalezienie dla gospodarstwa kraju zdrowych kredytów i odciążenie w ten sposób skarbu państwa od zadań, nie leżących w sferze jego działalności.

W trudnych warunkach ekonomicznych państwa konieczną jest oszczędność, i to oszczędność jak najdalej posunięta jaką stosowali poprzedni ministrowie skarbu, a przede wszystkim ostatni z nich. Niewiadomo tylko o którym ministrze myślał p. Nowak o p. Michalskim czy też o Jastrzębskim? Przyp. Red.)

Nie mogę przemilczeć jednego groźnego objawu naszego powojennego życia, a mianowicie rosnącej drożyzny. Dotychczasowe zabiegi koło tej zwalczania przekonały nas dostatecznie, że drożyzna nie jest niczem odzwyczajaniem, nie jest problemem samodzielnym, a tylko jednym z przejawów gospodarczego stanu państwa i nie może być traktowana odrębnie od warunków, w których się rozwija. Zdając sobie z tego sprawę, problemu tego nie spuścimy z oka.

Następną dominującą dziedziną zadań rządowych jest nasza polityka zagraniczna, której zasady i dążenia są zupełnie proste i jasne. Czegoż bowiem chcemy? Chcemy żyć w spokoju, pracować, być użytecznymi dla siebie i innych ale chcemy żyć w słusznym należącej się nam granicach i uszczuplić ich nie damy żadną miarą. Aby nasz byt państwowy zabezpieczyć, musimy być sami silni i to pod każdym względem i musimy mieć przyjaciół, na których możemy polegać. Przyjaciół takich mamy, a fundamentem naszej polityki zagranicznej jest serdeczna przyjaźń z wielkim narodem francuskim, zadokumentowana ścisłym przymierzem (brawa). Jest nim nasz sojusz z Rumunją (brawa), a także porozumienie z państwami bałtyckimi (brawa).

Ze wszystkimi naszymi sąsiadami chcemy żyć jak najlepiej. Dotychczasowy przebieg niedawno rozpoczętych rokowań z Niem.

cami pozwala spodziewać się pomyślnych wyników. Pragnelibyśmy, by stosunek nasz z Rosją i Ukrainą utrzymał się na zasadzie ścisłego przestrzegania traktatów pokojowych, a każdy wyraz pokojowego dążenia tych państw spotka się z przychylnym stanowiskiem rządu polskiego. Pragniemy z nieulegającą wątpliwością szczerością pokoju, czego dowodem jest okoliczność, że zapowiedziana demobilizacja rocznika 1899 właśnie dobiega końca. Nietylko nie mamy zamiarów wojennych, ale zdajemy sobie sprawę z tego że nikt bardziej, jak Polska, nie jest powołany do uczestniczenia w dziele ekonomicznej odbudowy wschodu. Po świecie błąka się jeszcze choć niemięła, bajka o agresywności Polskiej Sądze, że powstała ona stąd, że zbyt długo Polska była bezbronna, a Polak znosić musiał wszelkie gwałty, przyczem nawet protesty i okrzyk bólu za zbrodnie były mu poczytane. Świat się przyzwyczaił do naszej bezbronności, musi się więc oswoić z tem, że jesteśmy wolni i niezależni, i że naszej wolności i naszej niezależności gotowi jesteśmy bronić do upadłego (brawa).

W naszej konstytucji mniejszości narodowe mają zastrzeżone prawa i o ile twardo i nieustępliwie będziemy przestrzegać by oby wale Polki stali na gruncie państwowości polskiej, to z drugiej strony będzie naszą zadą aby każdy obywatel polski w Polsce czuł się narodowo i kulturalnie u siebie.

Jedną z głównych trosk rządu jest doskonalenie administracji państwowej. Ma ona bardzo wiele niedokładności, niewątpliwie jednak istnieje i działa. Gdzież, kto i kiedy ją prowizował w tak krótkim czasie skomplikowaną administrację 30-miljonowego państwa? Nie znamy takiego przykładu w historii i dlatego nie mamy powodów do pesymizmu. Rząd uczyni wszystko, co uczynić można dla udoskonalenia administracji i nie traci nadziei, że wywiąże się z tego zadania.

Największą naszą troską i najpilniejszym zadaniem jest przygotowanie wyborów do przyszłego Sejmu w terminie jesiennym. Wybory przeprowadzi rząd bezpartyjnie i z całą bezstronnością polityczną. (brawa poseł Rosset: Co znaczy to zdanie) Zapewnimy każdemu obywatelowi swobodę wypowiedzenia się i stłumimy każde nadużycie.

Co do rządu, to wysoki Sejm może być pewny, że nie będzie on robił polityki żadnego ze stronictw, ale wdzięczny będzie każdemu z inicjatywę. Jesteśmy rządem pozaparlamentarnym i zdajemy sobie sprawę, że nie możemy mieć ego oparcia i poparcia, jakie jest udziałem rządu parlamentarnego. Jako rząd pozaparlamentarny sądzimy że mamy prawo zwrócić się do Wysokiego Sejmu o poparcie (głosy na prawicy: Bez Makowskiego), jest to niezbędne dla załatwienia tych konieczności państwowych. Sążąc ze składu gabinetu p. Nowaka, trudno nam przyjdzie wprowadzić w czyn te piękne słowa. Przyp. Red.) (5)

Pamiętajcie o inwalidach!

Belgia w przededni ułbrud w Londynie

Haga 2 sierpnia

(o) Prasa belgijska przyniósł z zadowoleniem fakt, że Belgia ma również brać udział w obradach londyńskich, pomimo, że Francja dała wyraźnie do zrozumienia, że bezpośrednio uregulowanie rozrachunków z Belgią uważa na dał za warunek uregulowania rozrachunków ogólnych pomiędzy sprzymierzonymi. Obecnie ga binet nie podziela w zupełności opinii publicznej chociaż składa się bezwzględnie z elementów umiarkowanych. (k)

Jako ciekawy wyraz opinii publicznej interesującym jest artykuł „Libre Belgique”. p. t. „Zmiana kursu polityki francuskiej”. Artykuł dowodzi, że Poincaré przekonał się, iż czas wziąć się do polityki odbudowy. „Libre Belgique” widzi zasadniczy postęp w tem, że Francja nie życzy sobie dalej prowadzić polityki izolacji. Niestety, opinia publiczna we Francji, a mo żna powiedzieć i w Belgii, prowadzona jest nie raz na rozdroża. Przyczyna leży głównie w tem, że większość prasy francuskiej stawia się dobrowolnie w pewną zależność od Quai d'Orsay. W tem też prasa francuska różni się od belgijskiej, która stara się o zupełną niezależność. (l)

„Independance Belge” pisze: Ponieważ stany Zjednoczone dały wyraźnie poznać swoje stanowisko w sprawie ogólnego anulowania długów, ograniczą się obrady londyńskie do reparacji, moratorium i sprawozdania komisji gwarancyjnej. Przedstawiciele Francji i Belgii będą musieli wobec tego bronić tylko swego stanowiska przeciwko usiłowaniu, zwierzającym do zmiany zobowiązań przymusowych i nadmier nego odroczenia spłat. (S)

Kronika zagraniczna

Wyrok na morderców hr. d'Udekoma d'Acroz

(x) Z Genewy donoszą: Sąd przysięgłych w Genewie rozpatrywał sprawę rotmistrza Gagera i porucznika ks. Stolberg—Wernigerode—Uslar, oskarżonych o zamordowanie belgijskiego hrabiego d'Udekoma d'Acroz na wiosnę 1915 r. Obaj mordercy skazani zostali zaocznie na karę śmierci. (S) (6)

Uparty poseł

(X) Poseł sejmiku wirtemberekiego Rapp został skazany na i i pół roku więzienia za sprzeniewierzenie i fałszowanie dokumentów. Apelację jego sąd odrzucił. Pomimo jednak wielokrotnych wezwań poseł Rapp nie złożył dotychczas swego mandatu i pobiera dyjety. Sejmowi wirtemberekiemu przypadek dość wątpliwy zaszczyt, że jeden z jego członków siedzi w więzieniu. Konstytucja nie przewiduje żadnego środka, zmuszającego Rappa do złożenia mandatu. (S) (6)

Uznanie Łotwy przez Stany Zjednoczone.

(x) Ryga (A. P.) Z powodu uznania Łotwy de jure przez Stany Zjednoczone odbyły się tu wielkie manifestacje patriotyczne zgotowane przez łotewskie związki młodzieży. Manifestanci udali się przed gmach konsulatu amerykańskiego, gdzie powitał ich konsul amerykański. Mówcy z pćśród manifestantów dziękowali rządowi amerykańskiemu i wyrazili swą radość z powodu aktu uznania Łotwy jako państwa niezależnego pod względem praw na równi z innymi państwami. (2)

Zamiętajcie o weteranach od roku

Wczorajsze posiedzenie Sejmu.

Wotum zaufania dla rządu konieczności.

WARSZAWA 3 (PAT) Sejm przyjął wniosek posła Federowicza o przyjęciu do wiadomości expose p. Nowaka 193 głosami przeciwko 139.

W końcu przystąpił Sejm do rozpatrzenia wniosku nagłego posła Żuławskiego o zniesienie stanu wyjątkowego w Małopolsce. W dyskusji nad tym wnioskiem przemawiał poseł Michalak, poczem głos został przy

jęta i uchwalono przystąpić do meritum wniosku. W głosowaniu przyjęto odnośną ustawę w drugim i trzecim czytaniu. Treść ustawy jest zniesienie stanu wyjątkowego w Małopolsce, ustanowionego rozporządzeniem austriackiej rady ministrów w lipcu r. 1914. Na tem obrady zakończono.

Następne posiedzenie odbędzie się jutro o godz. 5 po południu. (5)

Przeciw bandyckim napadom bojówek P.P.S.

Wniosek nagły posła Tabaczyńskiego.

WARSZAWA 3—8 (wł.) Poseł Tabaczyński ma zgłosić do łaski marszałkowskiej następujący wniosek nagły, w sprawie napadu bojówki na poufne zebranie Zw. Lud. Nar. w Krakowie:

„Wzywa się ministra spraw wewnętrznych by natychmiast przeprowadził śledztwo w sprawie zachowania się komendy policji, a w szczególności komendanta Szczepańskiego pod

czas napadu na poufne zebranie, koła Zw. Lud. Nar. w Krakowie 21 lipca r. b. i aby winnych zaniedbania swych obowiązków służbowych pociągnął do surowej odpowiedzialności. Wzywa się ministra sprawiedliwości do wydania natychmiastowego polecenia przeprowadzenia śledztwa i pociągnięcia winnych rozbiicia poufnego zebrania i napadu na redaktora Rymera i tow. do kary i odpowiedzialności”. (5)

Poważne położenie Niemiec

(wł.) BERLIN 3 Dzisiejszy „Berliner Tageblatt” pisze:

Wczorajsze obrady kanclerza Rzeszy z przewodcami partji politycznych oraz wydany następnie komunikat urzędowy, w którym rząd nawołuje naród niemiecki do spokoju i stanowczości oświetlają dostatecznie powagę położenia. Pojutrze w południe upływa termin, w którym Poincaré zażądał od Niemiec gwarancji dla płatnych 15-go sierpnia 40 milionów marek w złocie. Znakomity prawnik Poincaré grozi środkami przymusowymi już dnia 5-go sierpnia, a to z powodu niewypelnienia zobowiązań, płatnych dopiero 15-go sierpnia.

Rząd niemiecki nie udzieli tych zabezpieczeń, gdyż nie może spełnić żądanych świadczeń. Jakiegokolwiek rodzaju byłyby zarządzenia karne Poincarégo jest położenie zagraniczne w najwyższym stopniu napięte.

To samo tyczy się także stosunków wewnętrzno-politycznych. Jeszcze nie znikło źródło wzburzenia, które rozpałiło się w Niem

zech po zamordowaniu Rathenaua. Zatarcie między Bawarią a rządem Rzeszy nie zatrzymało się jeszcze w rozwoju. Rozszerzenie bawarskiej koalicji rządowej na prawo oznacza dal sze pogorszenie się położenia. W tej chwili, w czasie katastrofalnego spadku marki niemieckiej grozi rządowi taki nacisk zewnątrz, na jaki wogóle jakkolwiek rząd może być narażony.

BERLIN 3 | 8 (A. W.) W Związku z katastrofą w sprawie spadku marki niemieckiej w niemieckich kołach robotniczych wzrasta się z każdą godziną. Całe Niemcy ogarnęła fala straków. Pracownicy kolei podziemnych w Berlinie o brzym a większością głosów uchwalili przystąpić do strajku, jeżeli żądania ich nie będą uwzględnione. Zakłady Borsig Werke zostały unieruchomione z powodu strajku palaczy i maszynistów. Zakłady Wertheima strajkują od wczoraj. Sytuacja jest bardzo poważna i należy się liczyć z rozszerzeniem strajku. (5)

Zajęcie majątków prywatnych niemieckich.

PARYŻ 3 W nocy Poincarégo do rządu niemieckiego nie jest powiedziane, jakich zarządzeń chwyci się rząd francuski wobec Niemiec. Prawdopodobnie jednak zamierza zmusić do zapłaty 80 tysięcy obywateli niemieckich, mieszkających w Alzacji i Lotaryngji oraz obłożyć aresztem ich majątki na rzecz skarbu francuskiego. Prócz tego mają być za

jęte na rzecz państwa francuskiego wszystkie majątki bogatych kupców na lewym brzegu Renu oraz w Düsseldorfie Duisburgu i Ruhrercie. Majątki te mają służyć na odszkodowanie dla Francji z tytułu rzekomego bankructwa Rzeszy Niemieckiej. W końcu jeszcze wchodzi w rachubę także zarządzenia policyjne w obwodzie Ruhry.

Zwycięstwo faszystów.

RZYM 3 (PAT) Hwa: Strajk jest na ukończeniu. W Medolanie faszysti przywrócili ruch tramwajowy. Wielu postów faszystów pełni służbę w tramwajach przy motorach. Kilka tramwajów obsługiwanych przez faszystów ostrzeliwali komuniści. Doszło w kilku miejscowościach do starć między faszystami i komunistami, przyczem byli podobno zabici i ranni. W Mediolanie, Genui, Florencji, Mantui i Rawennie strajk jest tylko częściowy. W Rzymie przed gmachem parlamentu ustawiono karabiny maszynowe.

RZYM 3 (PAT) Prezydent Facta podjął odezwę, nawołującą do zgody i poszanowania prawa. Rząd, ziszczając odezwa, dążyć będzie do obrony istniejącego porządku i starać się będzie wywierać łagodzący wpływ na walczącą klasę. Odezwa konczy się apelem do patriotów zmu przywódców partyjnych i wezwaniem ich do pomocy rządowi w dziele pacyfikacji kraju. (1)

P. SLIWINSKI-WOJEWODA...

Już to trzeba przyznać, że lewica, grunująca się około partii wojennej Belwederu, nie jest pozbawiona bizantyjskiego humoru i pomysłów, przypominających łała w łotę najbliższych kolegów z III międzynarodówki...

Dla tych panów nie istnieją takie słowa jak: kompromitacja, blamaż, matokowatość i. t. p.

Największy wisielec polityczny, białogłowy "druh", zawsze znajdzie uznanie u tych trybunów demagogii publicznej, ba! — nie tylko uznanie lecz wprost poparcie w interesach elementarnej zasadzie przyzwoitości.

Skompromitowany lewacki dygnitarz, napędzony wyrokiem opinii publicznej z zajmowanego stanowiska wypływa niebawem w innej miejscowości, gdzie z wdzięczności dla możnych protektorów szerzy zamęt i chaos w administracji naszego kraju.

O cześć wam trybunil! Cześć waszej etyce i waszej sprawiedliwości społecznej!

Jeszcze nie przebrzmiały echa afery b. ministra spraw wewnętrznych p. Downarowicza, który niepomyślnie, że piastuje wysoki urząd z łaski popierającej go kliki „obrońców“ ludu — pozwolił sobie na starościsłki gest wyrzucenia z mieszkania ubogiego szewca, a już mamy świeży fakt do zanotowania, który ponure światło rzuca na zakulisowe zabiegi i intrygi lewicowego obozu

Taki „Cel uświęca środki.“

Dlatego pan Downarowicz, mąż zaufania i najwyższych kół w Warszawie w nagrodę za „demokratyczną“ naganę, urządzoną na biednego szewca, którego wyrzucić chciał na ulicę a sam zająć jego mieszkanie — otrzymał po na pędzeniu ze stanowiska ministra spraw wewnętrznych godność... wojewody.

Downarowicz ma obecnie sposobność wywdzięczania się swoim zwarzowanym protektorom, oczywiście kosztem bezstronnego urzędowania.

Po Downarowiczu przyszła kolej na smutnej pamięci b. premiera Artura Słowińskiego...

Dla wojującej terrorem lewicy jest wszystko możliwe.

Tylko jedna uwaga!

Jest we wszystkim pewna miara nawet w szantażu politycznym. Można otoczyć bojówką płatną salę, w której obradują przeciwnicy polityczni, zaaranżować zbójcki napad w imię socjalistycznego terronu, można łamać prawo i wbrew większości rządzić się bezprawiem, można rozmyślnie szerzyć w bezkrytyczny tłum z bolszewizowaną myślą rewolucyjną, która w rzeczywistości jest ordynarną grabieżą cudzego imienia — ale warami wami półgłówki marksizmu od prowokacji, która wywołać może wrogów wam odruch.

P. Słowiński nie będzie wojewodą we Lwowie!

Bo Lwów — to rzecz święta, Lwów, to stolica ziemi męczeńskiej, która poświęceniem i krwawą ofiarą swych Synów — stanowi złotą kartę w dziejach Narodu Polskiego.

Wysunąć na stanowisko wojewody we Lwowie, p. Słowińskiego — byłoby zbytecznym i niebezpiecznym eksperymentem...

Chyba że panom z lewicy uśmiecha się jakiś wywołania we wschodniej Galicji ponow...

nie zamieszek ukraińskich, okrutnego sabotażu mienia państwowego i rozpętania najwyuzdanej agitacji wyborczej mniejszości narodowych...

A to byłoby ze stanowiska interesów narodowych najoczywistsza zdrada!

Kwalifikacje umysłowe p. Słowińskiego są znane całemu społeczeństwu.

Jeżeli gmina m. Warszawy skorzystała ze sposobności, ażeby pozbyć się tej nieciekawej figury politycznej — dlaczego wysuwa się tego przystawionego kretyna na odpowiedzialną

i trudną pozycję urzędową we Lwowie?

Mało wam Kamińskiego, Makowskiego, Downarowicza, posłusznego D-ra Nowaka i całego szeregu wysokich dygnitarzy, którzy wspólnie miast wzmocnić budowę państwowości polskiej — uprawiają bezwstydnie politykę mniejszości narodowych...

Lwów nie dla p. Słowińskiego ani skompromitowanych kreatur z bolszewizowanej lewicy. (7)

(X — Y.)

NARODOWA PARTJA PRACY.

Polityka prowodyrów N. P. R-u, idących w ogonku socjalistów, jak wiadomo, wywołała rozłam w tej partii. Żywioty naprawdę narodowe opuściły szeregi enperowców i utworzyły „Narodową Partię Pracy“. Nowa ta partja wydała odezwę, którą podpisali następujący postowie: Michał Wichliński, Jakób Nurek, Józef Zagórski, Alojzy Swiniarski, Józef Weber, Ignacy Załęski.

Odezwa słusznie zaznacza, że „robotnik nasz nie może dojść żadną miarą do polepszenia swego położenia inaczej, niż przez umocnienie narodowej naszej niepodległości“. W tem dążeniu musi się przeciwstawić socjaliściej metodzie gwałtu i terroru.

„Uważamy — oświadczają dalej — że jest niesprawiedliwym i dla kraju szkodliwym“

okrzykiwanie i n t e l i g e n c j i narodu, jego sfer najinteligentniejszych, jako reakcji i podsuwanie mniej uświadomionym nienawiści do tych sfer, do których należą także nasi bracia i synowie, gdyż takie pomiatanie przewodnikami na rodu z wiedzy, pracy i zasługi prowadzi do rządów ulicy, do z bolszewizowania naszej Ojczyzny, do wydarcia robotnikom i wogóle ludziom pracy wszelkiego wpływu na Jej losy“.

Program nowej partji świadczy, że chce ona być wierną dawnym zasadom N. P. R-u, który zatrzymał jedynie szyld i stał się zamaskowaną ekspozyturą socjalistycznych wywołań. (1)

Zaburzenia w Niemczech.

Niemcy od dłuższego czasu są widownią bardzo poważnego fermentu wewnętrznego. Największy jest on w Bawarii, gdzie rozpanoszyli się w niezwykle sposób monarchiści, występując stanowczo i zdecydowanie wrogo przeciwko obecnemu rządowi Rzeszy, tak, że nawet zachodzi możliwość rozbitcia tej ostatniej. Główny antagonizm panuje pomiędzy Bawarią i Prusami, a tarcia są niezmiernie silne i wszelkie dotychczasowe próby złagodzenia ich spełzły na niczem.

Zatarg, jakiego obecnie widownią są Niemcy, posiada jednak głębsze znaczenie, a przyczyny jego szukać należy w psychologii Niemiec doby powojennej. Otóż należy stwierdzić z całym naciskiem, że Niemcy nic a nic się nie zmieniły, że ich demokracja jest absolutnie sztuczna, a żywią one wciąż dawne tęsknoty do monarchji, wciąż mają nadzieję, że powróci albo Hohenzollern, albo jakiś inny przedstawiciel książęcych rodów, by sprawować władzę w Rzeszy. Niemcy nazywają się obecnie państwem demokratycznym, bo tak być musi, bo tego do magają się i przestrzegają z całą stanowczością so lidarnie Entente; nawet w danyin wypadku gorący przyjaciel i rzecznik sprawy niemieckiej p. Lloyd George jest niewzruszony i za nic w świecie, pod zadanyin warunkami nie zgodziłby się, aby w Niemczech odrodziła się monarchja. Jest to bodaj jedyny punkt traktatu wersalskiego, który nigdy nie był przez aljantów kwestionowany, co do którego posępowali oni zgodnie i z całą stanowczością. Wiedzą o tem doskonale Niemcy, dla tego też nie próbują nawet wszczynać w tej sprawie dyskusji, a natomiast obrabiają sobie inną drogę, zgodną z naturą ich krzyżackich instancji, a więc drogę fałszu i podstępstwa. (2)

Niemcy od początku doby wojennej, to jest

od chwili podpisania traktatu wersalskiego, dają z całą bezczelnością że są państwem demokratycznym. Jako dowody przytaczają oni rząd socjalistyczny, prezydenta, również dawnego socjalistę, wreszcie większość socjalistyczną w parlamencie. To są wszakże tylko dowody na pokaz, nie posiadające żadnej istotnej wartości faktycznej. Ten rząd prowadzi świadomie od wojna gre. Niby mieni się być socjalistyczny i wygłasza wciąż szumne i pięknie brzmiące frazesy o demokracji, ale w gruncie rzeczy to tylko sami zwierzchnicy ci reprezentanci nadają firmę republikańską Niemcom, natomiast cały dół, ba! nawet bardzo poważne jednostki wykonawcze, cały personel urzędniczy od najwyższych do najniższych rang, cała administracja, pragnie gorąco powrotu do dawnych czasów. Ponieważ jednak w Niemczech panuje niezwykła dyscyplina i karność, więc wszyscy oni są również dla pozoru demokratami w słowach: wszakże w czynach, gdzie tylko można, występują przeciwko zasadom demokratycznym, przemycają swoje tradycje monarchistyczne. Istnieje po całym Niemczech niezliczona ilość tajnych organizacji monarchistycznych, niezmiernie potężnych i wpływowych, organizacji które mogą na śmiało to powiedzieć, wywierają stanowczo bezwzględnie większy wpływ w kraju niż obecny rząd, znajdując wśród ogółu społeczeństwa olbrzymi postępek. Czasami tylko, w pewnych momentach ci monarchiści dają unieść się swemu temperamentowi, przełamują karność, no i wtedy, że się tak wyrażymy, wyłazi szyld z worka. Wtedy mamy zamach Kappa, manifestacyjną podróżą Hindenburga do Prus Wschodnich, różne morderstwa, jak chociażby ostatnie, po pełnione na Rathenau — wreszcie ostatnie termanty w Bawarii! (k)

Pamięć o... sierotach po powstańcach górnośląskich.

A MARGINESIE.

NIEDOŁĘGA.

Ze hamory chłopu nachną,
Każda o tem wi kobita;
Obżenił się Grzela z Kachną,
Jak się natrzy, no i kwita!
Miłowanie — toć nie praca,
Każda o tem wi niewiasta, —
Aż tu chyłkiem Kachna wraca
Do rodzica, no i basta!
Rodzic woła: — Takaś żona?!
Po co wracasz, kiej trup biada?!
Na to Kachna, rozżalona
Rodzicowi tak powiada:
Bóg celuje, chłop zaś strzela, —
Kuźde pundzie w swoja drogę,
Bo choć znany chłop ten Grzela,
Jeno, że z nim żyć nie mogę!...
Niby dobry jest kiej dziecie,
Ale, choć to niby sprzyja, —
Ani razu... bez próg przecie
Nie przeciągnął me bestyja!!!

2) STANISŁAW ZYKOWSKI (Eszet.)

WIADOMOŚCI Z KRAJU.

Katastrofa kolejowa pod Małorytem.

(K) W nocy z dnia 31 lipca na 1 sierpnia na stacji Małoryto wydarzyła się wielka katastrofa kolejowa. Pociąg gospodarczy najechał na manewrujący około stacji pociąg osobowy. Skutkiem zderzenia dziesięć osób zostało zabitych, 4 ciężko ranne i 11 lekko rannych. Powodem zderzenia jest nieuwaga maszynisty prowadzącego pociąg manewrujący. Wiadomość została potwierdzona przez wileńską dyrekcję kolejową. (A. W.) (1)

Syn redaktora polskiego szpiegiem.

(K) Jak podaje „Gon. Krak.“ P. Nowaczyński w Nr. 31 „Miesiąca narodowej“ opowiada ciekawą historję o panu dr. Włochu, szwagrze p. Ludwika Fryzego, dawcy „Kurjera Porannego“.

Dr. Włoch był zresztą współpracownikiem wymienionego pisma, jednak z powodu scysji ze szwagrem musiał wyjechać i założył tygodnik „Wiek Nowy“, przemianowany potem na „Epokę“.

W tym ostatnim pan dr. Włoch zamieścił artykuł p. de la Maziera, który protestował przeciwko temu, że przed przyjazdem p. Naczelnika Państwa do Parwza, wysłano tam z Warszawy dla organizowania propagandy dziennikarza, którego syn skazany był we Francji w czasie wojny za szpiegostwo.

Pan Nowaczyński wiaśnia, że w artykule francuskiego publicyisty chodzi o pana Ehrenberga (który zresztą po wojnie nisze się bez „h“) i o syna jego, Tadeusza, który przesiedział we Francji trzy lata w więzieniu, skazany za szpiegostwo, a uwolniony, dzięki wysokim protekcjom, wrócił do kraju i wstał również do redakcji „Kurjera Porannego“. Pan Nowaczyński kończy swój artykuł następującymi słowy:

„Dokumenty, stwierdzające prawdziwość tej wysoce nieaktualnej historii, znajdują się w posiadaniu p. Adama Nowickiego, red. „Kurjera informacyjnego“, który swego czasu dwa miesiące temu, nie chcąc współpracować w piśmie, redagowanym także przez szpiegów wraz z sześcioma współpracownikami „Kurjera Porannego“ z tej „cloaca maxima“ na powietrze wolne od kryminalnych miazmatów się wy dobył. Byłoby, zda e się, wskazaniem, aby Syndykat dziennikarski oraz Tow. literatów i dziennikarzy tą sprawą się zajęło, osoby zainteresowane przed sąd koleżeńcki powołało i wydało zasadniczo decyzję, czy szpieg, który odsiadywał trzyletnie więzienie we Francji, może być współpracownikiem pisma, nawet, jeżeli to pismo jest organem choć ryzykownym, ale bądź co bądź półurzędowym.“ (2)

Pogrzeb pierwszej klasy obywatela, ki bez klasy.

(K) Warszawa miała widowisko niecodzienne. Ulicami miasta kroczył niezwykle pogrzeb. Po dopełnieniu obrządków religijnych wyprowadzono na cmentarz zwłoki zmarłej właścicielki domu publicznego Marii Zołki M. Za karawanem wieziono liczne wieńce z napisami „Dla Zołki od przyjaciółek“, „Zołce—Felek“ itp. Publiczność składała się z samych znanych policji doliniarzy, kasiarzy, klawiszników, szopenfeldziarzy itp. oraz licznych alfonsów i prostytutek. Oczywiście towarzyszyli konduktowi żałobnemu dla zrozumiałych względów i agenci policji. Sama zmarła była właścicielką domu publicznego tak zw. „podchodowego“, gdzie prostytucja była wadliwym, a właściwym celem „salonów“ było okradanie gości, zwłaszcza z gątych z prowincji. Zauważyć trzeba, że pogrzeb odbył się „przyładny“, ogłoszono psydrami przez „stroskanego męża“, zia-

kasiarza, który już odsiedział 15 wyroków z różnych kradzieży, co jednak nie przeszkadzało mu być zamartwionym po zgonie „godnej matki-żonki“ i obwiesić ten swój żal światu klepsydrami, oraz wystawnym pogrzebem. (K)

Handel żywym towarem w Polsce.

(o) Dyrektor departamentu i szef biura min. pracy, p. Szubartowicz i naczelnik Dworkaczek, udzielili prasie żarg. informacji o handlu żywym towarem w Polsce.

Nigdzie handel ten nie jest tak rozprzeczony, jak u nas. Ułatwia go rząd emigracyjny. Agenci i agentki werbuja stale. Dzieci nawet wywozi się do Ameryki Środkowej i południowej: chłopców, kontraktuje się „na całe życie“ do plantatorów.

Handel ten urawia organizacja między narodowa. Agenci szmuglują się u nas przez zieloną granicę. W r. 1920 departament stwierdził 25 wypadków takiego handlu, w 1921 r. — 27, a w r. b. — 8. Aresztowano 45 agentów, bezskutecznie poszukiwano 14. Wykryto 5 zakładów pornograficznych; śledztwo bez skutku.

Przy departamencie powstaje sekretariat generalny, który opracuje i poprowadzi specjalną akcję przeciw temu handlowi. Zawarto już niektóre konwencje międzynarodowe w celu walki z tym handlem. Brak jednak środków pieniężnych na tę walkę.

Utrudnienie stanowi również zbyt różnorodność kodeksów w różnych częściach Polski. Za to samo, za co gdzie indziej sąd wyznacza karę do 10 lat więzienia, u nas kara wynosi 6 miesięcy. (7)

Judaica

Najbardziej godni pogardy i najbardziej zepsuta rasa na świecie, a w swych požądaniach najpodlejsza i najbrudniejsza. Wyrzutki rodu człowieczego i między narodów, żydzi są o tyle zakazanym i niebezpiecznym piemieniem, że zasługują na karę od czasu swego zjawienia się na świecie. To zawsze czorgające się, zamknięte w sobie piemienie niezłomie dla innych narodów, zwierzęce nie ludzkie i jest słusznie przez nie znieprawdzone.

(5)

Gloria Bruno.

A. AWERCZENKO.

MIASIO.

— Oglądam to, bardzo ciekawy mechanizm — rzekł słabym głosem.

— Cóż pan mówi, pierwszy raz to słyszę? Najzwyklejsza portmonetka w świecie, naciska się sprężynę z wierzchu i już otwarta.

— Tak, — myślał Świerkałow, — mówisz, że zwykła rzecz, a sądzisz, że ja już otwierał do środka i chciałem coś z tej sumy tam lawartej sobie przywłaszczyć... Jeszcze tylko tego brakowało do kompletu.

— Nie umiałem jednak jej otworzyć — mruknął ponuro.

Gospodarz rzucił portmonetkę na stół i biorąc Świerkałowa za rękę zapytał serdecznie:

— Cóż u pana słyhać... Jakżeż zdrowie pańskie? Cóż pan w ostatnich czasach porabiał?

— Cudze portmonetki otwierałem — powiedział Świerkałow, a głośno odpowiedział:

— Właściwie nic takiego. Niech mi pan powie, gdzie pan kupił taką portmonetkę? Po doba mi się bardzo, dlatego oglądałem ją tak starannie... Chciałbym sprawić taką samą.

— Ależ można ją kupić w każdym prawie sklepie... U pierwszego lepszego parszywego żyda dostanie pan. Dlaczego ona pana

tak interesuje?

Świerkałow blade, szcękając zębami, jak w febrze rzucił szybko:

— Dlaczego ona mnie interesuje? Ot, pewnie pan myśli sobie, chciał się zaznajomić z jej zawartością. Powiedz pan bez ceremonji, zawsze lepiej od razu i w oczy przynajmniej... To lżej... znieść...

— Jak on głupio żartuje zaopiniował cicho Likuszyn — a głośno powiedział:

— Ha... ha... ha... przecież tam kochany panie są jakieś drobne miedziaki, dużoby pan skorzystał, niewarto nawet otwierać... Jak się miewa żona pańska?...

— Dziękuję bardzo... Zdrowa. Czy panu się nigdy nie zdarzyło brać w rękę conie bądż i ot tak obracać bezmyślnie, a potem dopiero zorjentować się, że pan trzyma to, albo owo?.. Potem dopiero myśli się, jakim sposobem ta rzecz z nalazła się w pańskim reku. No co, zdarzyło się?..

— Nie pamiętam, może — zdziwił się Likuszyn — a o co właściwie panu chodzi?..

— Tak tylko pytam się... Zresztą nie wiem, czy pan już o tem słyszał, — że ja niedługo odbieram spadek po ciotce... Materialnie stoję bardzo dobrze...

Do gabinetu weszła gospodyni i przywitała się uprzejmie ze Świerkałowem.

— Ha... ha... ha... — rzekł ten ostatni: — Dlaczego pan panie Dymitrze Pawłowiczu nie opowie żonie o tylko co zaszłym zabawnym bardzo zdarzeniu, taki incydent jest niezmiernie ciekawy i rzadki... Niech pani sobie wyo-

braz, wchodzę ja, Dymitra Pawłowicza nie ma. Służąca prosi do gabinetu. Ide, a po chwili li biorę ze stołu machinalnie portmonetkę i obracam ją w palcach... Wtem wchodzi Dymitr Pawłowicz, a ja ze strachu upuszczam portmonetkę na ziemie... Prawda, że to śmieszne... Dymitr Pawłowicz może słusznie pomyśleć, że chciałem skraść zawartość i zostałem stałem przwłapany na gorącym uczynku, na miejscu przestępstwa.

Likuszyn uważnie przyjrzał się Świerkałowowi.

— Ciekaw jestem, dlaczego pan przywiązuje taką wagę do głupiego wydarzenia?..

— Pomyślał — szepnął Świerkałow, — przedtem nie podejrzewałem nic, ale teraz po tym lu moich głupich powiedzeniach, no takim przypominaniu, nie dziwnego, że zaczął myśleć o tem... Teraz przepadłem...

Wyrwał z kieszeni pugilares i krzyknął: — Mam pieniądze!... Trzysta rubli... Cudzych nie potrzebuje nie mądralo... Nie mój!

Upadł na krzesło i zemdlął.

Likuszyn zaczął go trzeźwić gorliwie, tarli mu skronie woda i dziwili się.

* * *

A za oknem trwało wesołe, szumne święto, zwyciesko trambli automobile i mijało światło lamp elektrycznych, radośnie grały dzwonki tramwajów, trumfując nad biednym, chorym człowiekiem.

Koniec

Zygzaki.

Tajemnica wojskowa.

Do miejscowości X. weszli Prusacy. Nie-nagannie odziane, wzorowo uzbrojone i odży-wione (kosztem naszego głodu) baony. Jedno tylko uderzyło: każdy na naramiennikach miał sukienne szmatki ponaszowane, czasem tylko obwiązane — jedno i drugie nieestetycz-nie — obskurnie wprost.

Było to strzeżenie tajemnicy wojskowej Kryli numer pułku przed oczyma szpiegów. Nikt tak nie strzeżo tajemnicy wojskowej jak obecnie nasza armja. Wielu żołnierzy niema orzelka — tak, że trudno odróżnić wojaka od sportmena lub demobilizanta. Niemal nikt nie nosi weżyków. Barw gatunków broni tych proporczyków ulańskich, granatów piechurskich — u szeregowców wprost trudno szukać. Numer pułku zaczyna się dopiero od zawodow-nych sierżantów.

Tak. To znaczy się — kryć tajemnicę. Ale jest jeszcze „esprit de corps“ i hodo-wanie poczucia jedności, rodzinnej wprost, barwami, odznakami, naszywkami,...

KRONIKA

— Kalendarzyk

Dziś: Piątek 4 sierp. Dominika
Wschód słońca g. 5 m. 55
Zachód g. 7 m. 28.

— Widowiska.

„Luna“ (Przejazd 1)
„Odeon“ Przejazd 2
„Margrabina“
Grand-Kino (Piotrkowska 72)
„Dziewczę z cichej wioski“
Kino „Corso“ „Herkules czarnych gór“
Teatr letni „Scala“ (Cegielniana 18)
„Nowy program Nr. 11“

— Kalendarzyk historyczny

1651. Janusz Radziwiłł zajmuje Kijów.

— Urzędnicy dla interesantów.

Wobec pojawienia się skarg na niezaw-
sze taktowne zachowanie się urzędników pań-
stwowych (względnie funkcjonariuszów) wo-
bec interesantów oraz niewłaściwy sposób za-
łatwiania spraw bieżących, jak się dowiadu-
jemy prezydium Rady ministrów, pragnąc,
aby działalność urzędów państwowych prze-
jawiała się na zewnątrz z należytych autoryte-
tem i powagą, wydało zarządzenie w myśl któ-
rego urzędnicy względnie funkcjonariusze
państwowi winni ściśle przestrzegać postano-
wień ustawy o wypadkach kontaktu z intere-
santami zachowywać się poprawnie i trakto-
wać ich w sposób właściwy.

— Powołanie nauczycieli.

Nauczyciele szkół powszechnych którzy
mieli odroczenie służby wojskowej z art. 70
winni się natychmiast w Pow. Kom. Uzupeł-
nień skąd otrzymają karty powołania i bilety
jazdy do Centralnej Szkoły w Biedrusku w
Biedrusku. Kurs będzie trwał 4 tygodnie. W
szkole w Biedrusku mają się wszyscy stawić
na 16 sierpnia.

— Z kursów dokształcających D.O.K.IV

Wszyscy, zarówno nowi jak i starzy, stu-
denci kursów dokształcających DOKIV w
Łodzi którzy w nadchodzącym roku szkol-
nym pragną na kursy uczęszczać winni w cza-
sie od 1—10 sierpnia zgłosić się w kancelarii
kursów (gimnazjum p. Tomaszewskiego, ul.
Ogrodowa 26) celem odnowienia zapisu, uzu-
pełnienia dokumentów etc.

Kancelaria otwarta od godz. 5—6 popoł.
Egzaminów od 16—22 sierpnia

— Związki zawodowe bronią zwyrodnia-
nych żydów.

Przed kilku tygodniami w wyzna-
dek w fabryce Bergiera przy ul. Składowej nr.
35, który ze względu na przebieg sprawy, za-
sługuje na opublikowanie i napiętnowanie, ja-
ko czyn wysoce nieetyczny ze strony arbitra
klasowego związku zawodowego.

Robotnikowi Łaszczewskiemu w czasie
pracy zerwał się nos, wobec czego zmuszony
był udać się do kantoru do przyboru celem
naprawienia go; ku wielkiemu swemu zdziwieniu
w kantorze zastał kierownika fabryki Kaferma-
na żyda, w wieku mniej więcej lat 60—ciu z
robotnicą mężatka matką trojga dzieci, w bardzo
czułej pozycji. (8)

Przygodny świadek dyskretnie wycofał
się, mimo to zawiadomił o tem delegata fabry-
ki Fryczke, członka Zw. Klas., który natych-
miast zwołał zebranie pracowników, celem za-
jęcia odpowiedniego stanowiska wobec Kafer-
mana i robotnicy. Po krótkiej dyskusji posta-
nowiono zawiadomić o tem Klasowy Związek
zawodowy.

Wysłana przez Klas. Zw. Zw. delegacja
po zbadaniu i wysłuchaniu świadków, postano-
wiła tytułem odszkodowania pobrać na cele
Związku swego kwotę 50,000, którą pokrył
właściciel fabryki Bergier, zaś robotnicę w tym
wypadku prawdopodobnie najmniej winną wy-
dalono z fabryki.

Stanowisko Klas. Zw. Zaw. to jest w
sposób uwłaczający Związkowi pobrane pie-
niędzy za podstępne wyzyskiwanie stanu mora-
nego i materialnego robotnicy przez swego
zwierzchnika żyda, najlepiej świadczy o zrozu-
mieniu obrony interesów, mało jeszcze uświado-
mionych robotników.

Najwyższy już czas, by Związki zawodowe
stojące na straży obrony interesów robotni-
czych przestały iść drogą fałszu i obłud y, nie
licującą z programem, zmierzającym do popra-
wy stosunków robotniczych i nie bagatelzowa-
ły czynów wyrodnych zasługujących na potępienie

Fakt powyższy nie wyszedłby na światło
dzienne, gdyby nie chęć zemsty oraz prześla-
dowanie przez Kapermana Łaszczewskiego, nie
wygodnego świadka całej sprawy. Łaszczewski
zwrócił się o interwencję do nowo powstałego
Zw. Przem. Wł. „Potęga“, który wszczął
energiczne kroki celem ukarania winnego. (2)

— Chrz. Zw. Zaw. Przem. Wł.

(10) W dniu 31 lipca r. b. odbyło się
nadzwyczajne ogólne zebranie Chrz. Zw. Zaw.
Przem. Włók. Rzeczypospolitej Polskiej przy
udziale 750 członków na którym uchwalono
podnieść wysokość składek miesięcznych z 30
na 60 mk., wpisowe z 50 na 100 mk. od dnia
1 sierpnia 1922 r.

Prócz tego na zasilenie kasy Związku
postanowiono opodatkować się jedno razowo w
kwocie marek 100 od członka. (10)

— Wyjaśnienie.

W sprawie notatki pt. „Siano bez opieki“
opublikowanej w Nr. 183 „Rozwoju“ właściciel je-
go p. Douglas napisał wyjaśnienie stwierdzające
że siano pozostawiono jako „corpus delicti“ do
sprawy sądowej, wytoczonej dostawcom z powo-
du zaprzeczenia przez konisę od orzeź. (5)

— Strajk „sztoperów“

p) Już od 10 dni trwa strajk „sztope-
rów“, który owal 200 wa st łów. Robotnicy
wystawili żądania 6)—10 proc. podwyżki.
Pracodawca zgodził się na podwyżkę
10—35 proc. (5)

WYPADKI KRAJOWE

— Zadzwa na la eksnaji.

p) W domu nr. 7 przy ul. 2 10 70
st. J. wykładowca z mieszkańca lokator te-
goż domu stał się Śmierć wiadość o
tem wzmianka obywatela w. J. K. (5)

mieszkańców. Podczas wykonania nakazu kes-
misyńskiego, zebrał się kilku wściezły tłum, któ-
ry siłą chciał wprowadzić napowrót wykłomi-
towanego lokatora. Następnie tłum chciał po-
bić właściciela domu Zarzyckiego lecz ten wy-
skoczył przez okno na ulicę i pobiegł do ko-
misariatu. Natychmiast wysłano policję konną,
która zebranych rozproszyła, zaś kilka osób
pociągnięto do odpowiedzialności. (5)

— Ładna chora.

p) Ze szpitala miejskiego przy ulicy Żelaznej
zbiegła chora niejaka Frenkiel zabierając ze sobą
dwa koce płaszczy i bieliznę szpitalną. (5)

— Amator wełny.

p) Na gorącym uczynku kradzieży wełny z wa-
gonów na stacji Łódź—Łódź schwymano Michała
Ostaszewskiego. (5)

— Śmierć z bólu zębów.

p) Niejakiego Gerszona Piotrkowskiego zabo-
lał ząb i spuchła twarz. Wobec czego udał się do
dentysty który mu oświadczył że wywiązało zakarze-
nie krwi i konieczną jest operacja. Chory zwrócił
się do szpitala przy ulicy Pustej gdzie po kilka go-
dzinach zmarł. (5)

— Amatorka bułek.

p) Marianna Kamińska wybraawszy sobie w
sklepie Rubina 24 bułki uważała za stosowne być
zapłaconia sklepu opuścić. Właściciel sklepu jednak
Kamińską dogonił, bułki odebrał, a sędzia pokoju
1-go Okręgu skazał K. na 2 miesiące więzienia, za
wieszając wykonanie wyroku na 2 lata. (5)

Komunikaty

Dnia 5 sierpnia r. b. w lokalu Resursy Rzemieś-
niczej Kilińskiego 117 odbędzie się zebranie nowego
zorganizowanego Cechu Jubilerów-grawerów i zegar-
mistrzów m. Łodzi. (10) 5275—1

Z życia prowincji.

Z Rudy Pabjanickiej.

(kor. własna)

Cy Jedną z piękniejszych miejscowości w po-
bliżu Łodzi jest bez zaprzeczenia Ruda Pabjanicka,
położona na południowo-wschodnim zboczu wzniesie-
nia u brzegu przeszło dwudziestomorgowego jeziora,
przez które przepływa rzeka Ner.

Od dawna też na letnisko to zwrócili uwagę
synowie Izraela z Łodzi i ponabrywawszy sobie w
taniach czasach działki lasu — rozbudowali mnóstwo
letnisk, w których obecnie, zubożeni na paskar-
stwie i szwindlach, rozpierają się po magnacku. Nie-
stety, nie mogą temu sprostać rodziny polskie, któ-
rych tu jest bardzo mało.

Jest pożądaną, aby łodzianie powołali tutaj do
życia towarzystwa pływackie i wiosłarskie które upo-
rzędkowawszy jezioro, mogłyby przyczynić się do oży-
wienia sportu tego w Łodzi — z braku wody — nie
uprawianego.

W lipcu, miejscowa Straż Ogniowa urządziła
na jeziorze doroczną zabawę na zasilenie szczyptych
środków finansowych swej kasy, zesłała zaś niedzielę
podobną zabawę urządziła tow. gymnastyczne „Da-
browa“ (niemieckie), które w sprawnych ćwiczeniach
swych członków i członkiń wykazało, iż nad rozwo-
jem fizycznym pracuje gorliwie — A co robi nasz So-
kół Łódzki? Dlaczego nie urządza popisu publicznie-
go na świeżym powietrzu?

Wielką wadą w Rudzie Pab. jest brak planu
rozbudowy letnisk, które wznoszone bywają wzdłuż
się nabywców działek ziemi bez wytyczenia
ulic, targowisk itp. Nad tym winien zastanowić się
zarząd m. Łodzi wobec tego, iż Ruda Pab. za lat naj-
dalej kilkanaście wejść musi w kompleks terenów
miejskich a wtedy z planową rozbudową będzie
sprawa trudna.

Jest to jednak sprawa dalsza. Obecnie — przy
powrocie dni upalnych radzimy łodzianom o pilne od-
wiedzenie rudyckiego jeziora, w którym kąpiele da-
dzą im zdrowie, a sport wiosłarski — sprężystość
siły. (8)

Z Konstantynowa.

Komitet odbudowy Kościoła Rzymsko-Katolic-
kiego w Konstantynowie łącznie z dozorem, miejscow-
nym, Towarzystwami cechami i ogółem parafjan-
urządza w niedzielę 6 sierpnia r. b. (w razie niepo-
dogy 13 o. m.) zabawę towarzysko-taneczną w ogro-
dzie p. Saliera przy Dużym Rynku w Konstantynowie,
na którą zaprasza Proboszcz i parafjanie. (9)

Wychowanie fizyczne nauczycieli.

Dyrektor kursów wykształcenia fizycznego w ministerstwie oświaty, dr. Władysław Zawadzki, udzielił nam następujących informacji:

W ostatnich latach, dzięki poparciu sfer naczelnych i większemu zainteresowaniu się sprawą wychowania fizycznego sfer pedagogicznych, zaczyna ono zdobywać sobie należne stanowisko. Dotychczas główną przeszkodą w tej pracy był brak wykwalifikowanych kierowników. Dopiero powstały w Warszawie kurs wykształcenia fizycznego, oraz analogiczne kursa w Krakowie i Poznaniu, wykształciły kilkuset kierowników ćwiczeń cielesnych, co daje możliwość przystąpienia do poważnej pracy w szkole na tem polu.

Kwestionariusz, rozesłany przez ministerstwo wyznań religijnych i oświecenia publicznego stwierdza, że zrozumienie potrzeb kultury fizycznej wzrasta i że w szkołach, prócz ćwiczeń, objętych programem, coraz więcej zdobywają sobie prawo obywatelstwa gry i zabawy ruchowe.

W wielu szkołach otwierają się kursa sportowe. W roku bieżącym, dzięki poparciu przez ministerstwo, sekcja wychowania fizycznego stowarzyszenia nauczycieli szkół średnich urządziła pokazy ćwiczeń metodycznych, oraz popisy lekkoatletyczne, które wypadły bardzo udanie.

Wobec ważności sprawy i konieczności pośpiechu, władze wojskowe w porozumieniu z ministerstwem oświaty, nie czekając formalnego rozstrzygnięcia kwestji, powołały do życia tymczasową międzynarodową komisję do spraw wychowania fizycznego i wojskowego wykształcenia młodzieży szkolnej. Już w ciągu obecnego lata zorganizowano szereg obozów wakacyjnych.

Niezależnie od tego organizuje się w Rembertowie obóz wykształcenia wojskowego dla obecnie czynnych nauczycieli gimnastyki, którzy po ukończeniu tego kursu pełnić będą funkcję instruktorów wojskowych w szkołach.

Najmorszym jest stan wychowania fizycznego w szkolnictwie powszechnym, brak bowiem technicznych instruktorów, dlatego też pożądanym jest napływ kandydatów na państwowe kursy wychowania fizycznego, mających prawo prowadzenia ćwiczeń cielesnych i wykładów teoretycznych w szkołach średnich, seminarjach nauczycielskich i szkołach powszechnych. Kursy te w Warszawie i Krakowie odbywać się będą wieczorami, dadzą zatem możliwość zapisania się na nie kandydatom, pracującym w dzień. (8) (AW)

Stan dróg w Polsce.

(c) Dowiadujemy się następujących szczegółów o stanie naszych dróg bitych

Sprawy drogowe reguluje ustawa drogowa z grudnia 1920, zaś sprawy porządków i bezpieczeństwa ruchu na drogach bitych ustawa z października 1921 r. Dzięki temu, mamy już podstawę prawną dla organizacji dalszych prac w tej dziedzinie i gdyby nie dający się odczuwać brak funduszy, przystąpionoby wkrótce do wykonania podstawowych prac w tym zakresie.

Drogi bite dzielą się na państwowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne, w zależności od znaczenia gospodarczego i komunikacyjnego. Zaliczenie do dróg państwowych wymaga uchwały sejmowej zaś do dróg samorządowych uchwały odnośnych władz samorządowych.

Sieć dróg Rzplitej już ustalona, Wynosi ona dla dróg państwowych około 16,000 kilometrów, dla wojewódzkich około 15 tysięcy km., dla powiatowych około 20,000 km., i dla gminnych około 30,000 km. Obecnie główne przygotowania do roboty koncentrują się w kierunku

wyszosowania wszystkich dróg państwowych, z których około 5,000 km. nie jest drogami bitymi, lecz gruntowymi.

Wysiłki administracji skierowane są również ku podtrzymaniu stanu dróg obecnych, które zwłaszcza w okolicach przemysłowych i w pobliżu miast wymagają ogromnych wkładów. Niestety ministerstwo robót publicznych pod porządkowując się ogólnym państwowym do trzebo, nie dysponuje nawet 10-tą częścią tych kredytów jakie przed wojną było na utrzymanie dróg. Ten stan oszczędności doszedł do ostatecznych granic, których przejść już nie można, gdyż grozi to zniszczeniem dróg bitych które otrzymaliśmy po zaborcach i okupantach.

Niezależnie od tego ogólna gospodarka drogowa nawet w tych najskromniejszych ramach budżetowych domaga corocznie wstrząsów, jakimi były wypadki wojenne w roku 1920 i katastrofy powodziowe w roku 1922.

Z większych prac zamierzonych w najbliższym czasie należy wyliczyć; pracę nad przebudowaniem w najbliższych trzech latach wszystkich gruntowych dróg państwowych na drogi bite oraz prace w celu doprowadzenia w promieniu 50 kilometrów od Warszawy wszystkich dróg bitych do takiego stanu, jakiego wymaga intensywny ruch stołeczny,

Nadto z wiosną przyszłego roku rozpocznie się przebudowa wszystkich większych mostów niestałych na stałe t. j. żelbetowe żelazne lub kamienne. (A. W.) (6)

Międzynarodowy kongres harcerski w Paryżu.

W dniach 23—29 u.m. w Paryżu odbywał się międzynarodowy kongres harcerzy z 29 krajów kuli ziemskiej. Dzięki pomocy rządu i pomocy patriotów polskich wysłano także z Polski do Paryża delegację, do której weszli także prócz skautów znani pracownicy naszego harcerstwa, mianowicie prof. dr. Eug. Piasecki z Poznania jako przewodniczący, oraz dr. T. Strumillo, H. Glass, J. Jakubowski i T. Sopoćko. Na kongresie reprezentowane były organizacje skautowskie, obejmujące około 2 miliony skautów i skautek.

Kongres rozpoczął się nabożeństwem w kościele St. Etienne du Mont, na którym biskup Chaptal wygłosił piękne przemówienie, a po południu tego samego dnia t. j. 23 bm, odbyło się w amfiteatrze Sorbonii otwarcie kongresu. Zagaił obrady p. H. Marty, sekretarz francuskiego komitetu organizacyjnego, następnie przemawiali: komisarz rządu p. Pate oraz sędziwy twórca skautingu generał angielski Baden-Powell.

Wieczorem w Cerle Interallie podejmował delegatów oficjalnych gen. Baden-Powell. Tam prof. Piasecki imieniem del. polskiej, przyłączył się do jednomyślnej uchwały zlotu światowego 1920 r. obwoływującej twórcę idei harcerskiej — skautem naczelnym świata Prof. Piasecki ozdobił następnie pierś generała Powella najwyższą odznaką naszego harcerstwa — srebrnym orłem na tle złotej lilji skautowej.

Polskie harcerstwo, liczące 40,000 chłopców i 20,000 dziewcząt, jest trzecią organizacją w świecie według liczby członków mianowicie idzie zaraz po Wielkiej Brytanji i St. Zjednoczonych. U nas istnieje jedna tylko skautowska organizacja, gdy np. w innych krajach istnieje ich po kilka i gdzie rywalizują one mocno ze sobą. Polską delegację w Paryżu na każdym kroku wyróżniano. Na kongresie nie było ani Niemców ani Rosjan. Wygłoszono szereg bardzo ważnych referatów, które pogłębiały ruch skautowy na całym świecie.

Ze świata.

SZLIFOWANIE DJAMENTÓW.

(§) Aż od czasu wojny było szlifowanie diamentów prawie wyłącznie w przywilejem kilku fabryk amsterdamskich. Żydzi portugalscy którzy uciekli do Holandji podczas prześladowań religijnych, przy-

wieźli ten kunszt ze sobą i oni wyłącznie go uprawiali. Przy zwiedzaniu fabryk takich w Amsterdamie można się było przekonać, że od dyrektora do terminatora i portiera zatrudnieni w niej byli sami żydzi. Dzisiaj otrzymaj Amsterdam konkurencją w Anglii gdzie w Brighton założono szlifiernię diamentów, chcąc w ten sposób dać zajęcie poszkodowanym przez wojnę nauczycielami. Anglia nosi się z myślą zakładania dalszych szlifierni nie tylko w Europie, ale w swoich miastach w południowej Afryce. Rząd holenderski, chcąc dopomóc zagrożonej w ten sposób rodzimej przemysłowi stara się ze swoich kopalni na Borneo dostarczyć jak najwięcej materiału fabrykom w Amsterdamie. Obaw, jakoby zbytnia produkcja obniżająca podziałła na wartość, niema chwilowo, bo popyt na drobne kamienie wzrasta. (8)

PIERSIEŃ ŚMIERCI.

(§) Jeden z angielskich zbieraczy starożytności podróżując po Włoszech, omal że nie przyszedł zyciem swej namiętności kolekcjonerstwa. Oto kupił w pewnej rzymskiej antykwarni stary pierścień niezwykłego kształtu. Oglądając swój nabytek, miłośnik antyków zadrasnął się w palec szponem ptasim, zdobytym klejnot. Z początku nie zwracał żadnej uwagi na to zadrasnięcie, wkrótce jednak po zui się chorą. Przybyły lekarz konstatawał zatrucie krwi. Wtedy dopiero przyszło owemu zbieraczowi na myśl zbadać pierścień. Okazało się, że był to starożytny pierścień z czasu renesansu, tzw. pierścień śmierci. Z trudem udało się nabywcę pierścienia uratować. (8)

JAK POWSTAŁY PNEUMATYKI.

(§) Niedawno zmarł w Dublinie, licząc lat 81 John B. Dunlop, wynalazca pneumatyki, która w fabrykach samochodów i rowerów tak wielką odgrywa rolę. Jak często przypadek jest przyczyną i pomocą w ważnych odkryciach o tem właśnie świadczy historia pneumatyki. Dunlop już przedtem wymyślił różne ulepszenia w zakresie meteorologii i sztuki muzycznej i był także wynalazcą chropowatych podków, mających chronić konie od upadku podczas gołoledzi. Ale dopiero w roku 1888 wpadł na pomysł napełnienia obręczy gumowej powietrzem i obdarzył w ten sposób świat wynalazkiem tak bardzo użytecznym.

Syn jego Johnny, jadąc swoim trycyklem na wyboistych i złych drogach Irlandji uskarżał się ciągle przed ojcem, że sztywne obręcze jego kół ciągle psują się. „Nie martw się Johnny“ odrzekł ojciec, „stabszykuj koła, które trycykl twój czynią najlepszym i najszybszym w mieście“.

Od tej chwili lekkomyślnie danej obietnicy, Johnny nie ustawał przypominać ojcu wykonania przyrzeczenia. Na lekkiej obręczy z amerykańskiego węża z cienkiego pasa gumy zwinął Dunlop rurę, do której wentyl dorobił ze smoczka dziecinnej fiaszeczki na mleko. Dla ochrony rurę gumową obszyto w płótno, i w ten sposób powstała pierwsza pneumatyka Dunlopa. Gdy Johnny ze swoimi nowymi obręczami pojawił się na ulicach Dublinu towarzyszył mu śmiech i ironja. Ale już w następnym roku koła rowerów wyścigowych zaopatrzone były w pneumatyki Dunlopa i jeden z najpraktyczniejszych wynalazków stulecia coraz bardziej się rozpowszechniał. (8)

CUDZOZIEMCY WE FRANCJI.

(§) Wojna sprowadziła do Francji w elka cudzoziemców. Azja i Afryka nasampróż dały jej robotników, którzy po fabrykach zastąpili robotników francuskich, służących na froncie. Od r. 1915 do r. 1921 przybyło do Francji około 50,000 Indochińczyków i około 36 tysięcy Chińczyków. Z tej liczby po kilka tysięcy pozostało po wojnie. Zawarli związki małżeńskie (pomimo oporu władz francuskich) i potworzyli rodziny. Prócz tego przebywa we Francji około tysiąca studentów chińskich.

Kabyła (północna Afryka) oddawna przybywała do Francji, w r. 1912 naliczono ich około pięciu tysięcy (za tymczasem przeważnie w kopalniach węgla na północy Francji, w Paryżu w rafinerjach cukru, jako posługacze w hotelach, restauracjach, około 2 tysięcy pracuje w Ljonie i Marsylii). Czasu wojny sprowadzono do Francji Algierczyków, Marokanów, Tunisyjczyków w ogólnej liczbie około dwunastu tysięcy z Madagaskaru przysłano 4 i pół tysiąca Madagaszów.

W r. 1920 liczono ponadto obecnych cudzoziemców Amerykanów — 3,630, Anglików, — 27,417, Belgów — 41,350, Bułgarów — 10,742, Serbów — 3,402, Rumunów — 234, Rosjan — 23,466, Polaków — 10,181, Hiszpanów — 14,405, Szwajcarów — 29,000, Holendrów — 4,380, Skandynawów — 6,000, Portugalijczyków — 7,642.

Pamiętajcie o repatriantach.

PRZEMYSŁ I HANDL I ROLNICTWO.

Przemysłowcy w sprawie elektrowni

(=) Wobec aktualnej obecnie sprawy elektrowni, związek przemysłu włókienniczego w państwie polskim, wystosował do magistratu memoriał w imieniu swoich i krajowego związku członków.

W memoriale przemysłowcy w nadziei, iż głos tak ważnego czynnika jakim jest przemysł łódzki, nie będzie ignorowany, zgłaszają cały szereg uwag w związku z mającą być zawartą nową umową koncesyjną z akcjonariuszami szwajcarskimi. Stwierdzają oni, że obecnie prowadzone pertraktacje magistratu w sprawie koncesji, mogą być przesądzone na niekorzyść przemysłu.

W memoriale swym przemysłowcy wskazują na następujące punkty, które winny być wzięte pod uwagę przy zawieraniu nowej umowy:

Dotychczasowy przedsiębiorca powinien przed zawarciem umowy przejąć elektrownię od zarządu państwowego, w przeciwnym razie przedsiębiorstwo winno być zlikwidowane na mocy dotychczasowej koncesji.

Po przejęciu przedsiębiorstwa — w obecnym stanie i na mocy dotychczasowej koncesji winna nastąpić rewizja umowy koncesyjnej i wprowadzone nowe warunki, któreby były korzystniejsze dla przemysłu łódzkiego.

Za udzielenie przedsiębiorcy ustępstw, w imieniu on umożliwić miastu i przemysłowi wzięcie udziału w sfinansowaniu nowego przedsiębiorstwa i stworzenie z elektrowni łódzkiej odrębnej jednostki prawnej i gospodarczej, przez zlikwidowanie jej dotychczasowego stosunku z towarzystwem z r. 1886. W ten sposób byłoby stworzone z elektrowni przedsiębiorstwo o charakterze mieszanym.

Siedziba towarzystwa winna być w Łodzi, a kapitały owe powstałe z przewalutowania przedsiębiorstwa, winny odpowiadać powziętym przez ministerstwo skarbu stosownym normom przewalutowania.

Projekt nowej spółki z kapitałem 16 milionów franków szw przemysł uważa jako bar-

dzo niebezpieczny, gdy samo oprocentowanie takiego kapitału prowadzić musi z konieczności do ustalenia ponad wszelką miarę wygórowanych taryf. Musi to utrudnić wykonywanie elektro wni w terminach przewdzianych w koncesji.

W końcu przemysłowcy oświadczają, iż w razie adoptowania przez magistrat pomysłu programu przekształcenia przedsiębiorstwa elektrowni, sfery przemysłowe byłyby gotowe wziąć poważny udział w sfinansowaniu przedsię wzięcia (1)

Przewóz produktów spożywczych jako bagażu.

(=) Z powodu zażaleń osób zainteresowanych, że kasy bagażowe poszczególnych dworców kolejowych odmawiają przyjmowania produktów spożywczych, jako bagażu, przypomnieli zarząd kolejowy wszystkim odnośnym organom, że artykuły spożywcze, jak mąka, krupy, wszelkiego rodzaju iaryzyny, świeże owo ce, ziemniaki, mięso, wędliny, masło, jaja i t.d. (z wyjątkiem zooża), należy przyjmować do przewozu jako bagaż, w ilościach przewidzianych dla bagażu i za opłatą stawek bagażowych. Nadający musi się jednakże wykazać bilettem jazdy do stacji, do której nadaje żywność. W braku biletu uważać należy przesyłkę za nadzwyczajną i pobierać za nią należy przewi dziane w taryfie przewoźne, które jest o sto procent wyższe od należności bagażowej. (1)

Papier z kauczukiem.

Jak pisze dwutygodnik „Papier i galanteria“, w przemyśle papierniczym ukaże się niebawem nowy rodzaj papieru zaprawionego — kauczukiem Frederick Kaye zbadał oddziaływanie kauczuku na papier i doszedł do przekonania, że domieszka kauczuku do wyrobu papieru powiększa jego trwałość i odporność. Przez stosowną domieszkę kauczuku do masy papierowej zyskuje się też papier na wilgoć odporny, a jednak łatwo absorbujący różne barwy kolorowe. Masa papierowa, wytwarzana z włókien konopi Manila, Szatru i z juty, wraz z silniejszą domieszką kauczuku, 20 proc. i więcej, przero-

biona przez maszyny wyrabiająca masę papierową, wyłaje jako produkt fakturę skórkową lub zastępującą skórę, bardzo trwałą.

Produkt taki można w sposób odpowiedni wulkanizować. Również produkt podobny do linoleum można zyskać z włókien rozmaitych wraz z domieszką kauczuku. Papiernie w Lancashire, Yorkshire, Londynie i innych miastach wyrabiają papier kauczukowy na razie celem wyrobowania jego wartości. W razie dodatnich wyników, jak donosi „The World's Paper Trade Review“, produkcja rozwinęta będzie na szeroką skalę. (7)

Giełda warszawska z d. 3 b. m.

5 1/2% listy ziem.	Dol. St. Zjd. 6420 8555
6a 100 rb. — —	Marki niem. — 8,60
5% obl. m. Warsz. 235	Franki franc. 514 523
6% obl. m. Warsz. 112,	Funty — —

Czeki i wpłaty.

Belgia — —480 500	Londyn 29150
Berlin 7,60 7,60	Nowy Jork 6450 655r
Gdańsk — 7,90 7,60	Paryż — 517-530
Praga — —	Wiedeń 12,00

Akcje.

Bank hand. —	Ostrowiec 7925
„ Dyskont —	Radzki 2750-2725
„ Kredyt. 3500-3600	Starachowice 6675
„ Zjed. z pol. —	Zyrardów 79250
Cukier 51,000 51150	Borkowski —1375
Drzewo —	Zegluga 1700
Lilpop 4725	Jablkowscy 2220
	Nafta — —

Z czarnej giełdy warszawskiej

Dolary 6025	Ruble złote 290.000
Franki 500	Ruble srebrne 202r
Funty 26,700	Bilon srebrny —
Marki niem. 10'50	

Giełda łódzka z d. 3 b. m. 1922 r.

dolar St. Zjd. 6550, 6575	Marki niem. 8,30 8,60
czeki 6545 — 6570	„ „ czeki 7,50 7,90
Miljonówka — 1600	obligacje 88

Niniejszym podajemy do wiadomości p. p. Akcjonariuszy Polskiego Do mu Handlowo Agenturowego „POLDOM“ w Łodzi Sp. akc. iż na zasadzie postanowiono pp Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu „Monitor Polski“ z dnia 1 sierpnia b. r. par. 396, powiększa się kapitał zakładowy spółki o

Mk. 30,000,000.

drogą II emisji 3000 sztuk nowych akcji nominalnej wartości każdej

Mk. 10,000.

na następujących warunkach:

- przeważenie do nabycia akcji nowej emisji służy właścicielom akcji emisji poprzedniej w stosunku do ilości posiadanych akcji,
- repartycji tych akcji, na które dotychczasowi akcjonariusze z tytułu posiadania prawa pierwszeństwa się nie za iszą, dokonana Zarząd, w drodze swego uznania i o kreśli ich kurs emisyjny który nie może być niższy, niż ce na emisji, na
- cena emisyjna akcji nowej emisji określa się na mk. 11500 z których mk. 10.000 przenosi się na kapitał zakładowy, reszta zaś, po pokryciu kosztów z emisją nowych akcji związanych, na kapitał zapasowy
- dla wykonania prawa poboru dla dawnych akcjonariuszów (p. „6a“) winien być określony termin conajmniej miesięczny od dnia ogłoszenia subskrypcji w „Monitorze Polskim“,
- pod względem udziałów w zyskach i praw przysługujących akcjonariuszom, akcje nowej emisji będą zrownane z akcjami emisji poprzedniej, z prawem na dywidende od 1 lipca 1922 roku,
- całkowita wpłata kapitału zakładowego winna być skuteczna dnia w ciągu 3 miesięcy od dnia niniejszego ogłoszenia w „Monitorze Polskim“.

Termin wpłat na akcje II emisji upływa dnia 1 września b. r. W sprawie akcje II emisji przyjmuje Bank Związku Spółek Zrodkowych, siedziba w Łodzi, ul. Piotrkowska 72.

Zarząd.

Inteligentna

wdowa w średnim wieku przyjezdna, pragnie poznać mężczyznę na stanowisku w celu matrymonialnym, ma kompletne umeblowane 2 pokoje z kuchnią, dużą bibliotekę mechaniczną i skrzypki koncertowe. Oferty do „Rozwoju“ pod „Mechanika“ (3271d)

Wielka Wyprzedaż Obuwia

damskiego, męskiego i dziecięcego najnowszych fasonów. **Spieszcie się, gdyż obuwie drożeje.** Również pos adam na składzie duży wybór starych fasonów **po znacznie niższych cenach.** J. Jakubiec, ul. Konstany nowska 26.

Przyjmuje do dziurkowania

na maszynie bieżnej. Artur Eger, Sienkiewicza 105, fabryka fartuchów-3278d

SOCHOLY

oraz wszelkie choroby piersiowe leczy „Balsam Innocentia Aie“. Używa się za poradą lekarza. Sprzedają apteki i składy apteczne. 3279a

Kupuje meble

wyżywany, maszyny do szycia, żelazko, garniturę i sprzęt domowe. WAJCMAN, Leczna 19 (2552).

DOMEK

murowany w Ozorkowie Maszkowska 175.

sprzedam

10 pokoi, ogródek, mieszkanie i sklep wolne. 239s3

Karpińska Wanda

zagubiła sakiewkę, w której znajdowały się świadectwa i 3 tysiące mkp., łaskawy znalazca może zatrzymać pieniądze, a świadect. zwrócić Nawrot 68. (3291)

Droga do dobrobytu.

Fabryka wody sodowej i lemoniady

Łódź, nie posiada ani jednej racjonalnie prowadzonej fabryki wód mineralnych i napoi chłodzących. Okazyjnie, w dobrym stanie, kompletnie urządzoną maszynę do wód mineralnych, ma do sprzedania fabryka maszyn **K. Drzewińskiego i S. Ka** Łódź ul. Kilińskiego № 97. od 9 rano do 5-ej po południu. Telefon № 485. 3261

Uwaga!

Wielki wybór **obuwia** najnowszych fasonów brzożowego i lakierowanego, męskiego i damskiego. Duży wybór **pantofli** z najlepszych skór zagranicznych po cenach znacznie niższych poleca

J. Kowalczyk Łódź, Cegielniana 25.

Obsługi wykonywam w przeciągu 24 godzin 3260s

Motor 60 HP.

nowy oryginalny Diesel stojący okazyjnie do sprzedania oraz leżące dwu-taktowe od 6 do 60 HP. „PILOT“ Lwów, ul. Batorego № 4.

Drobne ogłoszenia:

Kupno i sprzedaż:

AA Meble sypialnie stołowe szafy łóżka stoły krzesła otomany kozetki krzesła wiedeńskie oraz inne sprzedaje Przechodziński Piotrkowska 108 6262-0

AAAA Obrączki słabne, pierścionki, kołczyki, duży wybór gwarancja za złoto, zegarki, zegarki najtaniej Brzezińska 10 Jan Placek. 6817-11

AAA Kupuję meble dywany futra garnetowe maszyny do szycia placę najwyższe ceny Łaznik Benedykta 28-13 parter 7148-25

Sprzedam dom murowany 2 pokoje kuchnia, ogród owocowy 1/2 ziemi za 2 miliony 500 tys. Zgierz Piłsudskiego 49 Barczak dla Dudka. 7257-1

A Meble sypialnego stołowego salonu szafy otomanę lustro leżankę biurko zegar wyprzedam tanio byle zaraz Piotrkowska 223-5 7236-5

Do wydzierżawienia ogród owocowy Przędzalniana 97 gospodarz. 7259-1

A aparat fotograficzny 6x9 używany skrzynkowy do sprzedania tanio wiad. Wodna 15 Majchrzak do godz. 1-ej. 7242-1

Sprzedam urządzenie sklepowe tanio byle zaraz Targowa 15 m 4. 7245-3

Sprzedam zaraz domek z ogródkiem wolnym mieszkaniem blisko tramwaju w Marysinie (Rada Pabjanicka) Wiadomość Średnia 14 cukiernia. 7249-1

Sklep do sprzedania zaraz z powodu wyjazdu Kilińskiego 197. 7179-4

Sklep spożywczy z meblami w śródmieściu sprzedam z powodu wyjazdu. Wiadomość Kilińskiego 191 zakład szewski. 7250-2

Dom drewniany zaraz do sprzedania wraz z dużą salą 14 warsztatów ręcznych w rachy Wiadomość Górny Rynek w cukierni Hofmana. 7246-1

Dom 3 piętrowy z oficynami zaraz do sprzedania wiadomość Górny Rynek restauracja p. Sakoskiego. 7244-1

Rzeszki różnych materiałów po cenach możliwie niskich sprzedaje Wólczańska 62-10. 6985-1

Kto poszukuje lokalu chce odstąpić kto chce kupić sprzedać majątek ziemski przedsięwzięcie biuro handlowe sprzedaje biuro Fortuna Wólczańska 16 tel. 14-98 7142-3

Odstąpię piekarnię z mieszkaniem w Będkowie J. Raźniewski Stacja Kolejowa Wolbórka. 7189-3

Powozy, bryczki najnowszych fasonów. Wolant, resorki, towarowe bryki, rolwagi i wozy, angielskie chomonta i szory sprzedam Kilińskiego 28. 7173-3

Sprzedaje się 18 warsztatów mechanicznych w rachy, 100 metrów posadzki dębowej Piotrkowska 167 stróż wskaże. 7211-1

Sprzedam sklep spożywczy z pokojem i kuchnią Wiadomość Koziny ul. Górna 12 w sklepie. 7228-1

A Otomanę, łóżka z materacami, krzesła sprzedam tanio. Przejazd 24-5. 7255-1

W Kaliszu sklep spożywczy do sprzedania z towarami dobre prosperujący w centrum miasta Wiadomość w młeczarni Andrzeja 6 w Łodzi

Sklep spożywczy do sprzedania Sawańska 19. 7921-3

Dom do sprzedania przy paradyżu Wenecja za 5 milj. Wiadomość ul. Rzgowska 15 m. 4 od 1 do 6 wiecz. 7282-3

50 blach piekarskich kupię Składowa 21 Grobelny. 7285-1

Sprzedam tanio szatę, bielizniarkę, kozetkę, firanki Składowa 21 Grobelny. 7585-1

Młode Dobermany (czystej rasy) do sprzedania w kwieciecarni Piotrkowska 96. 7276-2

Magiel jest do sprzedania w dobrym stanie Wólczańska 72. 7285-2

Do sprzedania rolwaga, furgon piekarski, wózek na resorach wiadomość Pańska 7 u piekarza. 7284-3

A Kredens, łóżka, szafy, stół, krzesła, otomanę sprzedam Sienkiewicza 59 oficyna drugie wejście drogę piętrową mieszkanie. 7279-2

A Meble solidne najtaniej sprzedaje Kaczorowski Piotrkowska 35 w podwórzu. 7280-4

Sklep rzeźniczy z kompletnym urządzeniem sprzedam tanio Nowo Pabjanicka 7. 7269-3

Budowa i reperacja studni szybko i akuracie pod gwarancją zakład studniarski Rzgowska 141 Witeczak. 7243-4

Potrzebni zdolni czeladnicy meblowi podręczni i chłopiec od zaraz Spacerna 26 stolarnia 7252-2

Potrzebny stangret wykwalifikowany, trzeźwy kawaler obeznany z zakłosem pogrzybowym, a także i robotnik samotny na wieś Przejazd 22. 7253-2

Potrzebny chłopiec do t r m n u do zakładu Tapicerskiego Łódź ul. Zielona 10. 726-1

Potrzebna zdolna prasowaczka p. na tygodniówkę wiadomość poc. ealnia Pabjanickich tramwaji u sprzedawcy dzienników. 7225-1

Bankowiec poszukuje pokoju umeblowanego za odstąpieniem, którego udzieli pomocy w lekcyjach Oferty do Rozwoju pod „Bankowiec“. 7210-1

Potrzebni czeladnicy, oraz chłopcy do zakładu malarzkiego ul. Gdańska 99 7227-1

Malarze potrzebni do robót obojętnych Targowa 33 S. Doforyński. 7220-1

Sprzedam otomanę dywan duży biurko, łóżko nikiłowe z materacami, harmonję półtonową Rzgowska 51 gospodarz od 5i do 7-ej wiecz. 7263-2

Felwark 150 morg do kolei Warszawsko Wiedeńskiej 8 wiorst kompletnie zagospodarowany sprzedam. Wiadomość Łódź S enkiewicza 15 sklep tabacznym bez pośrednictwa. 7260-1

Maszyna do pisania Hammond w dobrym stanie 2 alfabetów sprzedam Rzgowska 7 m 7 od godz. 2 do 4. 7259-2

Sprzedam sypialkę dębową jaśniejszą i kredens dębowy otomanę, maszynę szafkową Kruca 4 m. 18. 7257-2

Oficyna 3 piętrowa i sklep do sprzedania za 4 miliony Wiadomość Napiórkowskiego 67 w sklepie spożywczym pośrednicy wylączeni. 7256-1

Domek murowany cały wolny w dobrym stanie z ogródkiem do sprzedania Rzgowska 7 m 7 od godz. 2 do 4. 7255-2

Potrzebna służąca od zaraz cukiernia Zgierska 24. 7287-2

Odstąpię dwa pokoje albo też dwa pokoje z kuchnią od zaraz Oferty w Rozwoju pod „W. S.“ 7289-2

Nauczycielka polka wróciła z Gdańska odnowiła lekcie polskiego i niemieckiego Przejazd 48-8. 7290-1

Potrzebny czeladnik rymarski Piotrkowska 133. S. Skarzynski. 7277-2

Zaginęła w poniedziałek sukienka jasno kawowa wabi się Morwa proszę odprowadzić za wynagrodzeniem Wiznera 19 Piłarski. 7266-1

Potrzebna dziewczyna na wyjazd na letnisko zaraz Zgłaszaj się od 9-12 rano Główna 41 m. 17. 7271-2

Zaginęła suka czarna obcięty ogon mieszaniec doberman wabi się Norma proszę odprowadzić za wynagrodzeniem Dzielna 10 A. Urbaniaak. 7275-2

Młodej sprzedawczyni, oraz agentów na miasto i prowincję poszukuje firma Mik. Warrikoł Łódź Miłsza 22 od 12 do 13 fachowiec niekoniecznie. 7274-1

Odstąpię mieszkanie przy St. alskiej jedno z oddzielnym wejściem i wszystkiemi urządzeniami i meblami Ofer ty do Rozwoju pod „W. G.“ 7275-1

Zagubione dokumenty
Polski Franciszek zagubił kartę od paszportu wydaną w Kaliszu w fabryce Milera. 7209 1

Szewczyk Antoni zagubił kartę na paszport polski wydany w lidzkiej Manufakturze. 7267-3

Przeżko Jan zagubił dowód osobisty wydany w Skierniewcach. 7270-3

Eitenberg Jan zagubił paszport polski wydany w Kaliszu. 7272-3

Zamietin Wasil zagubił zaświadczenie wyd. przez Komisariat Rządu m. Łódź № 467 od 31 | 1 1922 r. 7288-1

Ghil Winter z Ozorkowa zagubił kartę powołania wyd. w Leczycy. 7278-3

Piotrowski Józef zagubił paszport wydany z gm. Pacyna oraz dokument demobilizacji wydany w Kaliszu z 4 p. art. ciężkiej. 7281-2

Frankowskiej Marji skradziono paszport wyd. w Łodzi. 7212-1

Włose Alojzy zagubił paszport niemiecki i kartę pobytu. 7213-1

Danielak Tadeusz zagubił kartę zwolnienia wydaną we Lwowie 40 p. p. 7216-1

Spass Ewald zagubił portfel z paszportem niemieckim wydany w Łodzi oraz kartę zwolnienia z wojska. 7230-1

Wojtezak Stan. zag. dowód osobisty wydany w Łodzi. 7248-2

Wolkowski Antoni Łódź Pusta 21 zagubił świadectwo zwolnienia z wojska wydane w Kaliszu 7231-1

Zachagenowi Aleksandrowi skradziono z mieszkania spodnie kamizelkę kartę powołania do wód osobisty wydane w Łodzi 7234-1

Wajs Wilhelm zagubił paszport polski wydany w Łodzi 7258-2

Zagłoba Józef zagubił kartę powołania wydaną w P. K. U. Kutno i metrykę rocznika 1898 7261-2

Machnikowski Stanisław zgubił pozwolenie na jeżdżenie resorką ul. 28-go Pałku Striel. Kaniowski. № 25. 7238-1

Niebelski Edward
lat 10, miał na sobie ubranie szare, czapkę maciejówką, bosy, jakal się, zaginął d. 31 lipca. Ktoby cośkolwiek wiedział proszony jest o zawiadomienie Katarzyny Świderek ul. Kijowska № 1. 3263d

Sprzedam zaraz
z powodu wyjazdu gospodarstwo 7 morgowe, dom 6 mieszkań wolnych, budynki, ogród owocowy. 15 minut do tramwaju zgierskiego al. do aleksandrowskiego. Cena przystępna Wiadomość: Aleksandrowska 23. Weber. 3268s

Lokomobile
Spieszam

nomą firmy Roley S-ka „Lincolin“ Anglja 7 atmosf. 35 P. S. Cena loco stacja kupującego 7 milionów. Zgłoszeń i dziękuję ski Grand Hotel Łódź. 3248d5

Cena ogłoszeń przed test. i w tekście 200 mk., zwyczajnie 60 mk., wśród drobnych 100 mk., nekrologi 120 mk., komunikaty 120 za wiersz nonparolowy lub jego miejsce. Drobne ogłoszenia bezterminowe 15 mk. za wyraz, duże litery 120 mk. dla poszukujących pracy 5 mk. najmniejsze ogłoszenia 150 mk. Ogłoszenia zamieszczone 50 proc. drożej, zagraniczne 100 procent drożej. Stronice przed tekstem dla ogłoszeń podzielona na 3 kolumny, z tekstem 3 kolumn. Artykuły bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne. Ogłoszenia przyjmuje administracja do godz. 6-ej; po 6-ej dolicza się 50 proc. Za nieterminowe wychodzenie ogłoszeń administracja nie odpowiada. Każda nowa podwyżka obowiązuje już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez przedniego zawiadomienia „Rozwój“ można zamawiać w Zgierzu u p. Lacha, w Pabjanicach u p. Zatorskiego ul. Zamkowa.